

Keuzemoment toepassing preparaten onderzocht

Tijdstip zeer persoonlijk bepaald

In het boek over 70 jaar praktijk en onderzoekservaring met de biologisch-dynamische spuitpreparaten wordt de diversiteit aan onderzoeks- en praktijkervaringen beschreven. Als er een algemene wetmatigheid uit tevoorschijn komt dan is het wel dat de preparaten een harmoniserende of regulerende werking hebben op de gewasontwikkeling. Sommigen noemen het graag een 'biosyteemregulator'. In situaties dat de groei te weelderig is wordt deze afgeremd; omgekeerd wordt de groei gestimuleerd als de groeiomstandigheden te karig zijn, zoals in het vroege voorjaar. In beide gevallen wordt de kwaliteit verbeterd.

Intrigeren

Er zijn 'regeltjes' voor de toepassing: hoornmestpreparaat bij het begin van de groei en hoornkiezelpreparaat als datgene dat zich gaat ontwikkelen wat later geoogst gaat worden. Maar daarmee is men er nog niet. Het receptmatig toepassen bevredigt lang niet iedereen omdat de subtiele, regulerende werking op het gebied van de levensprocessen in plant en bodem niet altijd duidelijk zichtbaar is. In de publicatie blijkt ook duidelijk dat een persoonlijke verbinding met de preparaten op den duur noodzakelijk is

Het receptmatig toepassen van preparaten bevredigt lang niet iedereen omdat de subtiele, regulerende werking op het gebied van de levensprocessen in plant en bodem niet altijd duidelijk zichtbaar is. (Foto Ekoland)

Ruim een jaar geleden verscheen de publicatie 'Biologisch-dynamische spuitpreparaten in ontwikkeling - 70 jaar praktijk, onderzoek en visie in Nederland'. Deze uitgave betekende een nieuwe impuls in het zoekproces naar een beter (be)grip van deze preparaten. In het afgelopen jaar zijn met boeren diverse regionale lezingen en werkbijeenkomsten gehouden rond het gebruik van spuitpreparaten. Belangrijkste uitkomst is dat boeren heel verschillend en heel persoonlijk met preparaten omgaan.

om creativiteit te ontwikkelen. Preparaten blijven intrigeren. Met hernieuwde moed hebben groepen boeren hun persoonlijke ervaringen met de preparaten uitgewisseld en in gesprek gebracht. Deze bijeenkomsten werden begeleid door LBI-onderzoeker Edith Lammerts van Bueren en DLV-voorlichter Coen ter Berg. In een groep Flevoboeren is gezocht naar een werkvorm, waarbij de persoonlijke ervaring niet op zichzelf blijft staan, maar met elkaar gedeeld en aan elkaar wordt getoetst. Aan de deelnemende boeren is gevraagd dit seizoen notities te maken over hun omgang met de preparaten: Wat is het keuzemoment geweest om preparaten te spuiten? Wat was je eerste indruk of gevoel daarbij? Wat heb je daarbij gedacht, waargenomen of verwacht?

Persoonlijk

In de uitwisseling van ervaringen was het opvallend hoe persoonlijk de voorbereiding van de bodem in het voorjaar is, en welke rol het hoornmestpreparaat daarin krijgt. De één moet eerst zien dat het gewas begint te groeien voor hij het koemestpreparaat spuit. Het is zijn intentie om het gewas iets mee te geven ter ondersteuning van het groeiproces. Voor een ander is het moment van zaaien het geschikte tijdstip. Hij heeft daarbij het beeld dat aarde en kosmos bij elkaar worden gebracht door op het zaaimoment met de preparaten te spuiten. Een ander kiest ook dat moment maar vindt de motivatie voor zichzelf in het gevoel dat je op het zaaimoment met de voorjaarsbeweging meegaat en

Biologisch-dynamische akkerbouwer Lex Kruit uit Lelystad spuit het hoornkiesel-preparaat in de vroege ochtend. (Foto BD-Vereniging)

dat je dan de grootste kans hebt dat je iets teweeg kan brengen. Die voorjaarsbeweging spreekt de graanteler aan. Voor zijn gevoel past het niet om koemest in het najaar te geven als hij wintertarwe zaait. Daarom spuit hij pas in het voorjaar. Dat eenmalige spuiten spreekt een groenteteler minder aan, hij wil het gewas tijdens de groei nog best een extra steuntje in de rug geven. Als een soort 'finishing touch'. Alsof we dan nog niet alle mogelijkheden hebben gehad, meldt een teler dat voor hem het beste moment juist op de kale akker voor het zaaien in maart/april is, als het weer het tenminste toelaat om zo vroeg op het land te rijden. Hij gebruikt het koemestpreparaat als een soort 'wakker maken' van de grond. Hij spuit de preparaten niet zozeer voor het gewas als voor de verzorging van de grond; hij heeft een sterke binding met de bodem en voor hem betekent de grond veel: zoiets als 'mijn tweede vrouw'. Ook hij ervaart dat het eerste spuiten een bijeenbrengen van aarde en kosmos is. Alsof je de grond een soort van antenne meegeeft voor betere 'ontvangstmogelijkheid'. Voor een ander is het spuiten vóór het zaaien simpelweg gewenst om rijsporen in het gewas te vermijden.

Aandacht en verbinding

Voor al deze boeren blijkt dat het moment van spuiten een duidelijke keuzemoment is, dat zeer individueel wordt bepaald. Voor elke mogelijkheid is wel wat te zeggen en het gaat er niet om om te zien wie gelijk heeft. De één ervaart dergelijke verschillen als verrijkend, de ander juist als verwarrend. De kunst is om het serieus te nemen, dat iedereen zo zijn eigen manier heeft om

met de teelt te beginnen. Er kan pas wat groeien als er een verbinding en dus aandacht en betrokkenheid is. We hopen dat door het uitwisselen van de verschillende ervaringen, mensen zich bewuster worden van hun eigen keuzes en zich tijdens het werk meer gaan afvragen waarom een dergelijke keuze voor hen zo belangrijk is. Door je bewust te worden van je eigen specifieke wijze van doen, krijg je meer vertrouwen in jezelf, heb je ook de mogelijkheid een bepaald gezichtspunt juist met meer aandacht te versterken of bij te sturen. Juist in de biologische landbouw, waar het gaat om de individuele fijn-afstelling tussen de boer en zijn specifieke bedrijfsomstandigheden, is het belangrijk niet onmiddellijk of klakkeloos een succesformule van een ander over te nemen. Het lijkt wel alsof het met name bij subtiele werkingen zoals die van de biologisch-dynamische preparaten belangrijker is dat men het met aandacht en betrokkenheid doet, anders heeft het wellicht geen zin.

Gesprek met gewas

Wat ook opviel tijdens de bijeenkomsten in de regio's was de sterke behoefte aan een persoonlijke verbinding met het gewas. Velen kennen het 'technische kunstje' van biologisch telen onderhand wel. Zij zoeken niet alleen een verstandelijke bedrijfsvoering, maar willen er met hun hart en gevoel bij betrokken zijn. Sommigen beleven bij elk gewas een andere sfeer en zoeken die 's morgens vroeg op voor dat het werk begint. Even over je land lopen.... Even proeven of voorstellen hoe hier straks een gewas uien zal groeien.... De ervaring leert

dat men daar makkelijker tijd voor vrij maakt in het vroege voorjaar. Tijdens de drukke zomer doet men dat niet, of dan misschien op een andere manier. Het is zoeken naar een ingang om met het gewas in gesprek te komen. Dat vraagt echter nog een volgende stap. Hoe kan het ervaren van verschillende

kwaliteiten van sferen je beelden geven die je inspireren en helpen te ervaren wat er aan de orde is. Als een vervolg op die vraag zal Coen ter Berg een cursus 'meditatie' geven voor geïnteresseerde boeren (zie kader).

Twee soorten boeren

Als we onze ervaringen samenvatten, zijn we globaal twee soorten boeren tegengekomen. De ene zoekt nieuwe stappen om zijn gevoel en sfeerbeleving in te schakelen bij een gewas om zo meer contact met het gewas te krijgen. De ander wil meer houvast in duidelijke, vaste regels. Beiden hebben een gesprekspartner nodig om een stap verder te komen. Bij de eerste helpt het om elkaar te bevragen zodat men niet in het pure beleven zelf blijft hangen, maar een 'orgaan' ontwikkelt dat een instrumentkarakter kan krijgen voor het gesprek met het gewas en dat helpt bij het zoeken naar de juiste handelingen voor dat gewas. Bij de ander helpen de gesprekken om de (vastgelopen) ideeën over het gebruik van preparaten in beweging te krijgen en de verschillende mogelijkheden af te tasten.

MEDITATIECURSUS

Dit voorjaar start de cursus meditatie voor mensen die in de praktijk van de biologische landbouw staan en behoefte hebben om hun intuïtieve vaardigheden te vergroten. Het is een vierdaagse cursus waarvan de data zijn: 25 maart, 1 april, 17 juni en 30 september. De cursus wordt gegeven door Joke Bloksma en Coen ter Berg. Bij de laatste kan men zich opgeven, telefoon 0527 291477.